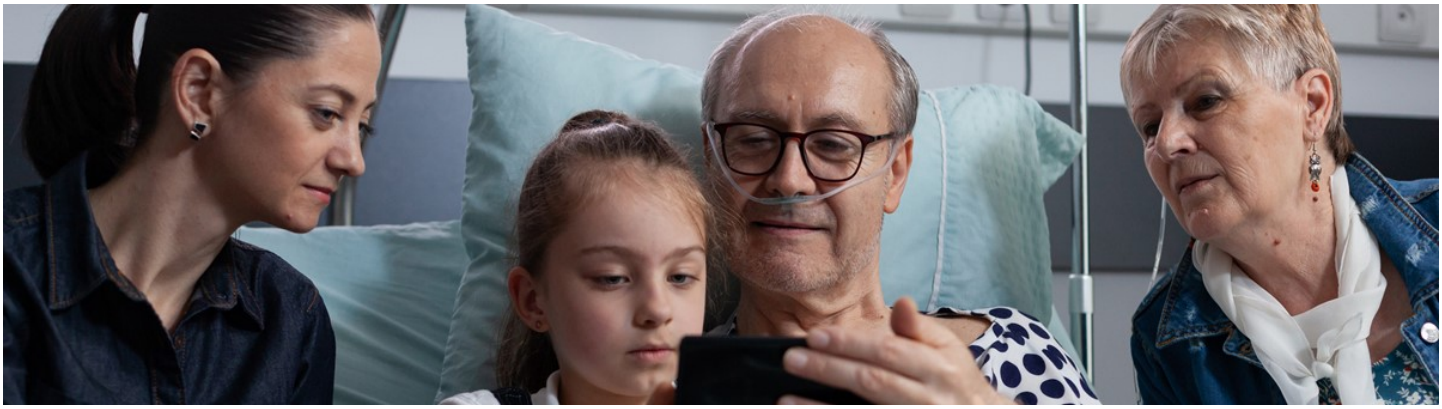
Estate planning: hoe regel ik mijn nalatenschap?

Estate planning is het tijdens leven regelen van het beheer en de beschikking over het vermogen van een persoon na zijn overlijden. Onderdeel van estate planning kan zijn het besparen van schenk- en erfbelasting bij de overdracht van uw vermogen naar uw nabestaanden. Het opstellen en uitvoeren van een schenkingsplan kan daarvan deel uitmaken. Zeker bij grotere vermogens kan dit interessant zijn. Door schenkingen verlaagt u uw vermogen en daarmee de toekomstige nalatenschap. Op die manier besparen uw erfgenamen te zijner tijd erfbelasting. De schenkbelasting kent jaarlijkse en eenmalige vrijstellingen. Door gebruik te maken van de vrijstellingen van schenkbelasting kunt u een deel van uw vermogen belastingvrij overhevelen.

Erven, testament en erfrecht

Wat gebeurt er met uw vermogen als u overlijdt? Dat hangt af van wat u hebt geregeld. Wanneer u geen testament hebt laten opmaken, geldt het wettelijk erfrecht. Uw vermogen wordt dan volgens vaste regels verdeeld onder uw naaste familie. Wilt u afwijken van deze regels, dan moet u uw wensen in een testament vastleggen. Voor het opmaken van een testament moet u naar de notaris.

Geen testament

Het wettelijk erfrecht bepaalt wie uw erfgenamen zijn en welk deel van uw nalatenschap zij krijgen. In eerste instantie gelden uw partner (bij huwelijk of geregistreerd partnerschap) en uw kinderen als erfgenamen. Zij erven in gelijke delen, dat wil zeggen uw erfenis wordt verdeeld in evenveel gelijke delen als het aantal erfgenamen. Is een van uw kinderen voor u overleden, dan erven diens kinderen samen het erfdeel van hun ouder. Heeft u geen nabestaanden in deze groep? Dan gaat uw nalatenschap naar uw ouders, broers en zussen. Ook hier geldt dat als een broer of zus eerder is overleden, diens kinderen samen het erfdeel van hun ouder erven. Heeft u ook geen nabestaanden in deze groep? Dan zijn uw grootouders, ooms en tantes aan de beurt als uw wettelijke erfgenamen.

De wettelijke verdeling tussen partner en kinderen

Zonder testament wordt uw nalatenschap in gelijke delen verdeeld tussen uw partner en uw kinderen. De wettelijke regeling houdt in dat alle goederen van de nalatenschap aan de langstlevende partner worden toebedeeld. De kinderen krijgen voor hun deel een vordering op de partner. Zij kunnen de vordering slechts opeisen bij overlijden van de partner, wanneer deze in de schuldsanering terechtkomt of failliet wordt verklaard of hertrouwt. De mogelijkheid bestaat dat de kinderen tegen de tijd dat hun vorderingen opeisbaar zijn geworden met lege handen staan omdat het vermogen teniet is gegaan.

Wel een testament

Wilt u iets nalaten aan anderen dan uw wettelijke erfgenamen? Of wilt u een andere verdeling van de nalatenschap dan de wettelijke verdeling? Dan heeft u een testament nodig. In het testament bepaalt u wie uw erfgenamen zijn en wie wat krijgt. Zo kunt u uw partner met wie u niet bent getrouwd als erfgenaam benoemen. U kunt de positie van een erfgenaam beschermen of een kind of uw partner onterven. U kunt een voogd aanwijzen voor uw minderjarige kinderen. Omdat u niet weet wanneer u overlijdt en hoe uw situatie dan is, kunt u in uw testament voor verschillende situaties verschillende wensen opnemen.

Legaten

Wilt u bepaalde spullen of een geldbedrag nalaten aan een speciale persoon of aan een organisatie? Dat doet u door het opnemen van een of meer legaten in uw testament. Denk aan een bijzonder meubel of sieraad of aan een donatie aan een goed doel. Gaat het om zaken met emotionele waarde, dan kunt u vaak gebruikmaken van een codicil.

Erfgenamen uitsluiten (onterven)

U kunt uw partner of uw kind(eren) in uw testament onterven. Dat doet u door uitdrukkelijk in uw testament aan te geven wie uw erfgenamen zijn. Als u uw partner onterft, dan heeft de onterfde partner volgens de wet het recht om in de echtelijke woning te blijven wonen, ook al staat de woning niet op naam van de partner. Een onterfd kind heeft volgens de wet nog steeds recht op een deel van de nalatenschap, de legitieme portie. Het kind moet dat deel zelf opeisen. De legitieme portie is de helft van het bedrag dat het kind volgens het wettelijk erfrecht zou erven. Een onterfd kind heeft vijf jaar de tijd om zijn legitieme portie op te eisen. Met een niet-opeisbaarheidsclausule regelt u dat het onterfde kind zijn legitieme portie pas krijgt nadat uw partner is overleden.

Erfbelasting verminderen

Tweetrapsmaking
Een zogenaamd tweetrapstestament kan de belastingheffing in sommige situaties aanzienlijk beperken. In de meeste situaties is de werking van een tweetrapsmaking echter niet optimaal. Door een tweetrapsmaking in uw testament bepaalt u naar wie uw nalatenschap gaat bij het overlijden van uw erfgena(a)m(en). De eerste erfgenaam erft als bezwaarde onder de ontbindende voorwaarde dat bij zijn overlijden het restant van zijn erfdeel teruggaat naar de nalatenschap van de erflater. Vervolgens benoemt u in uw testament een tweede erfgenaam. Deze erfgenaam erft als verwachter onder opschortende voorwaarde van het overlijden van de eerste erfgenaam. Op die manier erft de tweede erfgenaam niet van de eerste erfgenaam, maar rechtstreeks van de erflater. Tussen het tijdstip van overlijden van de erflater en het overlijden van de erfgenaam, die als bezwaarde erft, moeten de erfgenamen een administratie voeren van de nalatenschap om te kunnen bepalen wat het restant is van het erfdeel van de erflater ten tijde van het overlijden van de eerste erfgenaam.

De tweetrapsmaking heeft meestal weinig voordelen wanneer de eerste erfgenaam de partner is. Voor de partner geldt in de erfbelasting een hoge vrijstelling (€ 795.156 in 2024), waardoor de partner in veel gevallen geen erfbelasting zal hoeven te betalen. De tweetrapsmaking kan wel soelaas bieden als er wel vermogen is, maar er weinig liquide middelen zijn. Uitgaande van een echtpaar met kinderen en de wettelijke verdeling bij overlijden van een van de echtgenoten, wordt de gehele nalatenschap toebedeeld aan de langstlevende partner. De kinderen krijgen een vordering op de langstlevende partner. De erfbelasting die de kinderen verschuldigd zijn, moet de langstlevende partner voorschieten. Bij gebrek aan liquide middelen zou dat een probleem kunnen zijn.

Maak gebruik van de vrijstellingen
Zijn er niet alleen kinderen, maar ook kleinkinderen, dan is een overweging om ook de kleinkinderen op te nemen in uw testament en wel als legatarissen. Ieder kleinkind krijgt als legaat toebedeeld een bedrag tot maximaal de voor hem geldende vrijstelling (€ 25.187 in 2024), waardoor een groter deel van de nalatenschap doorschuift.

Een voogd, bewindvoerder of executeur benoemen

In uw testament kunt u iemand aanwijzen als voogd voor uw minderjarige kinderen of als bewindvoerder voor een kind dat speciale aandacht nodig heeft. Met een voogdijbepaling benoemt u iemand die uw kinderen verzorgt en opvoedt en die eventueel het vermogen beheert dat u uw kinderen nalaat. Een bewindvoerder beheert de erfenis voor uw erfgenaam. In uw testament bepaalt u tot welke leeftijd van de erfgenaam het bewind duurt en onder welke omstandigheden het bewind vervalt.

Een executeur heeft tot taak de afhandeling van uw nalatenschap. In uw testament kunt u een of meer personen aanwijzen als executeur. Wijst u geen executeur aan, dan zijn de erfgenamen gezamenlijk verantwoordelijk voor de afhandeling van de nalatenschap. Als het indienen van de aangifte erfbelasting onderdeel is van de taken van de executeur, is hij hoofdelijk aansprakelijk.

Wat gebeurt er met uw testament?

Ieder testament wordt opgenomen in het Centraal Testamentenregister (CTR). Uw nabestaanden kunnen bij een notaris of het CTR navragen of u een testament heeft.

Codicil

Wanneer u niet wilt afwijken van de wettelijke verdeling, maar alleen de wensen voor uw uitvaart of voor sommige bezittingen wilt vastleggen, is een testament niet nodig. Een codicil is daarvoor voldoende. Om geldig te zijn moet een codicil met de hand zijn geschreven, voorzien zijn van een datum en op iedere pagina door u zijn ondertekend. Uw codicil kunt u gewoon thuis bewaren of in bewaring geven bij een notaris. In beide gevallen is het van belang dat u uw erfgenamen laat weten dat u een codicil heeft opgesteld en waar het wordt bewaard.

Levenstestament

Wilt u regelen wie uw belangen behartigt als u dit zelf, tijdelijk of blijvend, niet meer kunt? Dat kan in een levenstestament. Daarin kunt u niet alleen mensen benoemen, die zich ontfermen over uw bankzaken en bezittingen, maar ook mensen, die medische beslissingen voor u nemen.

Deze algemene informatie is niet bedoeld als enige vorm van individueel advies en derhalve niet zonder meer geschikt voor het nemen van financiële beslissingen.
Voor toepassing in individuele gevallen raden wij u aan contact met ons op te nemen.

accountants

bezoekadres:
De Stuwdam 31 • 3815 KM Amersfoort
033 - 253 68 46 • info@cbmaccountants.nl

postadres:
Postbus 104 • 3870 CC Hoevelaken